

Zoznam hmotných nehnuteľných pamätihodností obce

Obec: Žiar nad Hronom

Katastrálne územie: **Žiar nad Hronom**

Okres : Žiar nad Hronom

č.	Pamätihodnosť	Adresné údaje, adresa popisom	orient. čís.	súpis. čís.	parc.čís. CKN	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Uznesenie MsZ o zápise
1	architektonický kamenný článok-žardiniéra na kamennom podstavci	záhrada pri kostole Povýšenia sv. Kríža	-	-	3	neskorobaroková rustikálna práca	
2	súsošie	záhrada pri kostole Povýšenia sv. Kríža	-	-	3	kríž s korpusom Krista na stĺpe na pravouhlom podstavci, socha sv. Jána Nepomuckého na pravouhlom podstavci, socha sv. Dominika na pravouhlom podstavci, neskorobarokové rustikálne dielo datované v dolnej časti kríža rokom 1817	
3	Kaplnka navštívenia Panny Márie	na vršku Skalka pod Šibeničným vrchom	-	-	1875/3	kaplnku dal postaviť v rokoch 1709-1711 farár František Hajnovič. Je to ďakovná kaplnka za jeho vyslobodenie z kuruckého zajatia. Bola aj obľúbeným miestom M. Chrásteka	
4	stĺp Božia muka	Svätokrížske námestie	-	-	1916/1	kamenný stĺp s nikou pre uloženie sošky vo vrcholovej časti. Pochádza pravdepodobne z obdobia baroka	
5	Svätokrížske námestie	plocha starého námestia	-	-	1916/1	Námestie bolo založené v roku 1246 spolu s výsadami zemepanského mestečka, ktoré udelil Svätému Krížu ostrihomský arcibiskup Štefan Vanča. Je obostavané domami, pravdepodobne stojacimi na starších základoch. Má pretiahly tvar, typický pre stredoveké námestia. v strede námestia stála budova radnice	
6	socha na stĺpe - Immaculáta	na začiatku Ulice Medzi vodami	-	-	1568/3	socha Immaculaty-nepoškvrnenej. Neskorobaroková, polychromovaná socha. Postava v riasenom rúchu stojaca na zemeguli a hadovi, nad hlavou má 12 hviezdíčiek. Stojí na svojom pôvodnom mieste na podstavci s datovaním 1791.	

č.	Pamätihodnosť	Adresné údaje, adresa popisom	orient. čís.	súpis. čís.	parc. čís. CKN	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Uznesenie MsZ o zápise
7	prícestný kríž na podstavci	pri ceste do Lovče po pravej strane (pred odbočkou na mestský cintorín)	-	-	1787/2	kamenný prícestný kríž vyhotovený z ryolitu s korpusom Krista na stĺpcovom, architektonicky členenom podstavci s nápisom a reliéfom na čelnej strane, s ochrannou kamennou ohradou. Povrch je okrovo a žltó polychromovaný v dolnej časti s datovaním v kartuši 1858.	
8	prícestný kríž na podstavci	pri ceste pod Šibeničným vrchom	-	-	1874/1	kamenný prícestný kríž s korpusom Krista na stĺpcovom podstavci s nápisom a datovaním; s bielym náterom, v strednej časti kríža je na plastickej rímse nápis EX VOTO 1813-1945 (ako som sľúbil).	
9	socha Š. Moyses na podstavci	Námestie Matice slovenskej	-	-	577/13	socha Štefana Moyses na podstavci s kruhovým pôdorysom. Figurálna kompozícia z bronzu. Autor Milan Ormandík. Odhalená v roku 1999.	
10	pamätná tabuľa s reliéfom Š. Moyses	vedľa vstupnej brány do kaštieľa (na budove Súkromnej obchodnej akadémie) Ul. SNP	16	42	1638/1	nápisová doska s plastikou - poprsie Š. Moyses. Autor Andrej Peter z Kremnice. Pamätná tabuľa odliata v bronzé bola v roku 1990 odhalená na čelnej fasáde kaštieľa.	
11	súsošie na podstavci "Život v mieri"	pred budovou Súkromnej strednej odbornej školy technickej na Ul. Dr. Jánského	-	-	531/4	figurálna kompozícia z pieskovca, autorka akademická sochárka Klára Patakiová.	
12	fontána so sochou sediaceho dievčaťa na podstavci	pred domom súp.č. 367, Ul. A. Dubčeka	-	-	454	fontána so sochou sediaceho dievčaťa na podstavci s kruhovým pôdorysom; pieskovcová socha na zachovalom kamennom kubuse základu s fontánou z obdobia 50-ych rokov 20-ého stor.	

č.	Pamätihodnosť	Adresné údaje, adresa popisom	orient. čís.	súpis. čís.	parc. čís. CKN	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Uznesenie MsZ o zápise
13	socha žena na podstavci „Slovenka“	pred domom súp.č. 419, Ul. Š. Moysesova 39-41	-	-	442/6	socha ženy z pieskovca na pravouhlom podstavci bola vytvorená sochárom Jurajom Hovorkom v roku 1956. Socha je postavená na kamennom podstavci z červeného kameňa.	
14	figurálny nástenný reliéf v interiéri "Oslobodenie"	vo vstupnej časti bývalého Závodného klubu ROH Partizán (Dom kultúry na Námestí Matice slovenskej)	23	406	575	hliníková plastika akademického sochára Ludwika Korkoša bola odhalená v roku 1961 pri otvorení novej budovy závodného klubu. Je umiestnená na stene a predstavuje tri skupinky ľudí - víťanie vojaka, skupinu pracujúcich a dvojicu žien s holubicou	
15	socha ženy na podstavci	cintorín v Žiari nad Hronom	-	-	1681/1	socha trúchliacej ženy na pravouhlom podstavci z tmavého kameňa	
16	socha na fasáde "Slnko"	na čelnej stene budovy IV. ZŠ na Ul. Jilemnického	2	896	1798/61	bronzová plastika polguľovitého tvaru, z ktorej lúčovito vybiehajú ruky držiace nástroje, od akad. sochára Bohumila Miru a kol.	
17	pamätná tabuľa s reliéfom Michala Chrásteka	na budove bývalého ZK ROH na Námestí matice slovenskej	23	406	575	pamätná tabuľa s reliéfom Michala Chrásteka od akademického sochára Milana Ormandíka, odhalená v roku 2000	

č.	Pamätihodnosť	Adresné údaje, adresa popisom	orient. čís.	súpis. čís.	parc.čís. CKN	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Uznesenie MsZ o zápise	
18.1	<i>reliefne domové štíty</i>	Ul. Dukelských hrdinov	43,45	327	399	Tento druh označovania domov sa využíval v mestách už v období stredoveku a renesancie. Vchodové značenia sú vyhotovené z terakoty a sú glazované alebo neglazované.Podľa druhu výtvarného spracovania sa dá predpokladať účasť minimálne troch umelcov, ktorí sa podieľali na ich vyhotovení. Jedným z nich je sochár J.Hučko. Značenia sú umiestňované prevažne tak,aby označovali vchody z ulice. Na niektorých bytových domoch vybudovaných v 50-ych rokoch sa zachovali zdobenia na nadvstupových plochách, na ktorých sú vyobrazené motívy so slovenskou tematikou. Tieto štylizované ornamentálne sgrafitá sú typickým prvkom obdobia cca okolo roku 1950-1960, ktoré si zaslúžia zachovanie.	vták v hniezde s dvomi mláďatami, dve letiace husi	
18.2		Ul. Dukelských hrdinov	47,49	328	398		dieťa s hračkou medvedík, dieťa s hračkou bábika	
18.3		Ul. Dukelských hrdinov	51,53	329	397		kľačiaci jeleň; páv s rozprestretým chvostom	
18.4		Ul. Dukelských hrdinov	34,36	336	435		dva kukuričné klasy,strapec hrozna s ovocím	
18.5		MŠ Ul. A. Kmeťa	17	340	275		relief Zobudzanie (chlapec a kohút)	
18.6		Ul. Cyrila a Metoda	9,11,13	354	456		kikirikajúci kohút; dva hrajúce sa psy; sliepka s kuriatkom	
18.7		Ul. Cyrila a Metoda	15,17,19	355	423		dievča s vtáčikom na pleci; dievča s ružou v ruke; mladík s atribútmi staviteľstva-tehly a žeriav	
18.8		Ul. Cyrila a Metoda	21	356	424		hlava mladého dievčaťa a dva vtáčiky	
18.9		Ul. Cyrila a Metoda	6,8	359	452		sediaca dievčina, dve dievčenské hlavy	
18.10		Ul. A.Dubčeka	12,14,16	360	428		dievčatko s hroznom a dva vtáčiky; chlapček s papierovou čiapkou na hlave; volajúci chlapček s rukami pri tvári	
18.11		Ul. Cyrila a Metoda	18,20,22	361	427		ornamentálne zdobenie nad vstupnými plochami s motívmi so slovenskou tematikou	
18.12		Ul. J. Kollára	5,7	363	449		zdobenie nad vstupnými plochami s motívmi so slovenskou tematikou	
18.13		Ul. A.Dubčeka	3	365	447		tvár ženy so strapcami a listami hrozna,zdobenie nad vstupnými plochami s motívmi so slovenskou tematikou	

č.	Pamätihodnosť	Adresné údaje, adresa popisom	orient. čís.	súpis. čís.	parc.čís. CKN	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Uznesenie MsZ o zápise č.	
18.14	<i>reliefne domové štíty</i>	Ul. A.Dubčeka	7,9	367	445	Tento druh označovania domov sa využíval v mestách už v období stredoveku a renesancie. Vchodové značenia sú vyhotovené z terakoty a sú glazované alebo neglazované.Podľa druhu výtvarného spracovania sa dá predpokladať účasť minimálne troch umelcov, ktorí sa podieľali na ich vyhotovení. Jedným z nich je sochár J.Hučko. Značenia sú umiestňované prevažne tak,aby označovali vchody z ulice. Na niektorých bytových domoch vybudovaných v 50-yh rokoch sa zachovali zdobenia na nadvstupových plochách, na ktorých sú vyobrazené motívy so slovenskou tematikou. Tieto štylizované ornamentálne sgrafitá sú typickým prvkom obdobia cca okolo roku 1950-1960, ktoré si zaslúžia zachovanie.	tri vrany, sediaci chlapec písuci do knihy ; zdobenie nad vstupnými plochami s motívmi so slovenskou tematikou	
18.15		Ul. A.Dubčeka	15,17	369	440		dve hrdličky,labuť s rozprestretými krídlami,	
18.16.		Ul. A.Dubčeka	19	370	439		dva zobkajúce vtáky s rozprestetými chvostami	
18.17		Ul. A.Dubčeka	23,25	371,372	438,437		zdobenie nad vstupnými plochami s motívmi so slovenskou tematikou	
18.18		Ul. A.Dubčeka	29,31	373	436		holub a rastlinný úponok,rak	
18.19		Námestie Matice slovenskej	27,29,31	407	570		27 - portrét robotníka z ľavého profilu, 29- portrét robotníka ,31- portrét robotníka z pravého profilu; vchod č.29 z dvora sediaci capko	
18.20		Ul. Š. Moysesesa	29,31	416	422		dievčina s kosákom a kyticou klasov,spievajúci mládenec s lutnou	
18.21		Ul. Š. Moysesesa	33,35	417	429		chlapec chytajúci rybu,hrajúce sa dievčatko	
18.22		Ul. Š. Moysesesa	45,47	421	441		dve ryby,dve sovy	
18.23		Ul. Š. Moysesesa	30,32	435	451		mačka s prehnutým chrbtom, sova s rozprestretými krídlami,zdobenie nad vstupnými plochami s motívmi so slovenskou tematikou	
18.24		Ul. Š. Moysesesa	34,36	436	450		zdobenie nad vstupnými plochami s motívmi so slovenskou tematikou	
18.25		Ul. Š. Moysesesa	38,40	437	443		portrét ženy so šatkou na hlave, portrét mládenca v krojovom klobúku	
18.26		Ul. Jiráskova; Ul. M.R. Štefánika; Námestie Matice slovenskej	8 6,8,10, 33	451	568		chlapec hrajúci sa s lodičkou;dievča hrajúce sa s holubom;chlapec hrajúci sa s loptou; kvety slnečnice;džbán a husle	

č.	Pamätihodnosť	Adresné údaje, adresa popisom	orient. čís.	súpis. čís.	parc.čís. CKN	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Uznesenie MsZ o zápise č.
19.1	nástenný reliéf v exteriéri Zbratanie sa	na budove okresného úradu, Námestie Matice slovenskej	6	409	643	hliníkový reliéf bol odliaty v závode SNP v roku 1970. Reliéf objímajúcich sa sovietskeho vojaka a partizána, ktorý je kópiou diela Karla Pokorného "Zbratanie sa". Bol odhalený pri príležitosti 25.výročia oslobodenia mesta Žiar nad Hronom sovietskymi vojskami a na počesť padlým v II.svetovej vojne	
19.2	pamätná tabuľa k 25.výročiu oslobodenia						
20	pamätník oslobodenia-poľný kanón vzor 1915	v parčíku na Ul. Kukučínova (predtým v parku na Svätokrížskom námestí)	-	-	1964/1	kanón osadený na betónových podstavcoch je pamiatkou na oslobodenie mesta. Poľný kanón bol dovezený z VÚ nové Mesto nad Váhom v roku 1964 k výročiu SNP. Tento typ kanónov bol vo výzbroji povstaleckej armády v SNP a bol použitý aj pri obrane mesta Svätý Kríž nad Hronom.	
21	hroby vojakov padlých pri oslobodzovaní Žiaru nad Hronom	cintorín v Žiari nad Hronom	-	-	1681/3	na cintoríne v Žiari nad Hronom sa nachádzajú tri hroby, ktoré pripomínajú obeť II.sv.vojny. Dva hroby padlých osloboditeľov sú spoločné , jeden je samostatný a je v ňom pochovaná mladá partizánka Emília Zúbriková. Pamätihodnosťou sú hroby s ostatkami aj s náhrobníkmi.	
22	hrob vojakov SNP	pod Šibeničným vrchom	-	-	1874/1	vhrobe sú pochovaní dvaja mladí účastníci SNP Jozef Daxner a Ondrej Horniak. Skromný hrob, ohraničený železnou ohrádkou, s nápisovým kameňom. Pamätihodnosťou je hrob s ostatkami aj s nápisovým kameňom.	
23	Židovský cintorín	pod Šibeničným vrchom	-	-	1874/3	pamiatka na židovskú obec. Na cintoríne sa začalo pochovávať okolo polovice 19.stor. Cintorín slúžil pre širšie okolie židovskej komunity až do druhej polovice 20.stro. Zachovali sa len torzá niekoľkých náhrobných kameňov. Pamätihodnosťou sú zachované náhrobné kamene.	
24	Synagóga	Ul. SNP	66	64	1195/1	fragmenty fresiek na ponechaných častiach pôvodného muriva bývalej synagógy- pamiatky na obdobie pomerne silnej miestnej komunity židov v meste Žiar nad Hronom.	

č.	Pamätihodnosť	Adresné údaje, adresa popisom	orient. čís.	súpis. čís.	parc.čís. CKN	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Uznesenie MsZ o zápise č.
25	budova "národná škola"	Ul. SNPč. 29, súp.č. 13	29	23	152/1	<p>Tento druh pamiatkového fondu zahŕňa budovy, ktoré majú významné postavenie v rámci mesta a ich vek prekračuje 50 rokov. Výstavba týchto budov je úzko spätá s výstavbou mesta Žiar nad Hronom. Tieto stavby sú pamiatkami na dobu, kedy sa tvorila nová história priemyselného mesta.</p>	Budova bola využívaná ako verejná budova prevažne však na školské účely. Ako škola fungovala až do konca 80-ych rokov 20-eho stor. Počas SNP v nej sídlil Mestský revolučný národný výbor a Veliteľstvo pohotovostnej vojenskej jednotky.
26	vodárenská veža	Svätokrižske námestie	29	262	37		vodárenská veža bola postavená v roku 1924 na základe projektu firmy Kuncz-Hranice v rámci vybudovania verejného vodovodu. Zásobovala vodou mesto až do roku 1951. Neskôr bola upravená jej horná časť na hvezdáreň astronomického krúžku.
27	Gymnázium	Ul. J. Kollára	2	364	509/1		Budova terajšieho Gymnázia Milana Rúfusa bola postavená začiatkom 50-ych rokov. Otvorená bola dňa 1.9.1955 ako budova základnej školy.
28	budova Závodného klubu ZSNP	Námestie Matice slovenskej	23	406	575		Tento kultúrny dom bol slávnostne otvorený dňa 17.12.1961 ako Závodný klub Revolučného odborového hnutia Závodu SNP v Žiari nad Hronom.
29	budova administratívna "Biely dom"	Námestie Matice slovenskej	8	409	634		Polyfunkčná administratívna budova nazývaná "Biely dom", vybudovaná v rokoch 1961-1967
30	budova "I. Základná škola"	Ul. Dr. Jánského	2	476	692		Budova vystavaná a otvorená v školskom roku 1958-1959.